

ун-т права ; редкол : Шемшученко Ю.С., Бошицький Ю.Л., Чернецька О.В. та ін. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2011. – С. 7–11.

3. Міжнародна торгова палата. Інтелектуальна власність: рушійна сила інноваційної діяльності та економічного зростання // http://www.iccwbo.org/data/documents/intellectual-property/ip_powerhouse-for-innovationand-economic-growth/, 2011.

4. Роль пов'язаних з авторським правом галузей в економіці України, ВОІВ // http://www.wipo.int/export/sites/www/freepublications/en/copyright/1017/wipo_pub_1017.pdf, 2008.

5. Цибульов П.М. Основи інтелектуальної власності // П.М. Цибульов. – К., 2005. – 172 с.

6. Шишка Р.Б. Охорона права інтелектуальної власності // авторсько-правовий аспект. – Харків, 2002. – С. 19.

Недєліна Л.Р.

студентка,

Університет економіки та права «КРОК»

ЕВОЛЮЦІЯ КОНЦЕПЦІЙ МЕНЕДЖМЕНТУ: ВІД ТРАДИЦІЙНОГО ДО СУЧАСНОГО

Глобалізаційні процеси в світовій економічній системі та розвиток практики менеджменту призводить до відповідної зміни у розвитку теорії менеджменту. Менеджмент розглядається як наукова дисципліна, що має свій предмет, методи дослідження та сукупність аналітичних концепцій. Він визначається як інтеграційний процес, за допомогою якого професійно підготовлені спеціалісти формують організації та керують ними шляхом постановки цілей та розробки засобів їх досягнення [1].

Сучасна система поглядів на управління сформувалася під впливом змін у світовому суспільному та економічному розвитку. У другій половині ХХ ст. країни-лідери вступили у постіндустріальну епоху, що було зумовлено прискоренням науково-технічного прогресу і концентрацією наукового і виробничого потенціалу. З'явилися нові можливості для зростання бізнесу, особливо в галузях, що орієнтувалися на задоволення безпосередніх потреб людей. Середовище господарювання ускладнилося, стало динамічнішим унаслідок появи значної кількості малих і середніх фірм, що працювали у вузьких ринкових нішах. Істотного значення в цих умовах набули такі характеристики бізнесу як гнучкість, динамічність, адаптивність. Виникла потреба в нових методах управління, які б враховували сучасні реалії [2]. Необхідність адаптації традиційних підходів менеджменту до сучасного світу визначає актуальність дослідження концепцій менеджменту та пошуку найбільш ефективної системи управління.

Вивченню процесу менеджменту присвятили роботи такі сучасні дослідники та науковці як Висоцька Г.В., Дахно І.І., Коллінз Д., Коттер Д.П., Киржнер Л.А., а також такі відомі постаті як Абрахам Маслоу – робота «Еупсихічний менеджмент» (1965), в якій були зібрані думки і статті, пов'язані з менеджментом та промисловою психологією, Таїті Оно – книга «Виробнича система Toyota» (1988), яка поклала початок концепції «Ощадливе виробництво», Фредерік Уїнслоу Тейлор – праця «Основи наукового менеджменту» (1911), Ансофф І., Друкер П. Ф., Кові С., Мінцберг Г. та інші. Було проаналізовано, систематизовано та узагальнено ключові положення та теорії, однак мінливий економічний простір, НТП та зміна пріоритетів управління вимагають продовжити дослідження.

Сучасний менеджмент в значній мірі відрізняється від традиційного менеджменту. Традиційний менеджмент згідно з позицією сучасних дослідників засновано на поділі

процесу управління за функціями: планування, організація, мотивація, контроль, координація, регулювання [3, с. 119].

Традиційний менеджмент зазвичай пов'язують з ім'ям Анрі Файоля (1841–1925). Саме Файоль сформулював 14 принципів управління, що можуть бути застосовані до всіх без винятку сфер організаційної діяльності. Ці принципи Файоль поділяв на три групи (таблиця 1).

Таблиця 1

14 принципів управління Анрі Файоля

Структурні принципи	Принципи процесу	Принципи результату
1. Розподіл праці; 2. Єдність мети і керівництва; 3. Співвідношення централізації і децентралізації; 4. Влада і відповідальність; 5. Ланцюг команд;	1. Справедливість; 2. Дисципліна; 3. Винагорода персоналу; 4. Корпоративний дух; 5. Єдність команд; 6. Підпорядкування індивідуальних інтересів спільному інтересу;	1. Порядок; 2. Стабільність або стійкість посад особового складу; 3. Ініціатива.

Джерело: складено автором на основі [4]

Однак універсальність підходів традиційного менеджменту не завжди ототожнюється з їх ефективністю, особливо в умовах інноваційного розвитку підприємств. Сучасний менеджмент висуває на перше місце не внутрішні чинники – раціональну організацію виробництва, зниження витрат, а проблему чіткості і адаптації до мінливих умов зовнішнього середовища [5].

Пітер Ф. Друкер (1909–2005), один з найвпливовіших теоретиків ХХ століття в галузі управління, вважав що: «Уміння приймати правильні рішення – найважливіша навичка для всіх рівнів менеджменту».

Найбільш суттєвим внеском ученого в теорію менеджменту є розробка концепції управління за метою. Тобто, управління здійснюється згідно з визначеними завданнями організації. Лише після розробки їх можна визначити функції, систему і методи взаємодії елементів процесу управління. Це суперечило логіці, що діяла з часів А. Файоля, відповідно до якої на перше місце ставилися функції і процес управління [6].

В теорії менеджменту термін «стратегія» трактується як модель дій, набір правил і прийомів, за допомогою яких досягають довгострокових цілей розвитку організації. Наприклад, Генрі Мінцберг зробив висновок, що стратегія – це принцип поведінки або слідування певній моделі поведінки. Він визначає стратегію як комбінацію п'яти «П»: план, принцип, позиція, перспектива, прийом [7, с. 10].

На думку Г. Мінцберга: «...і самі управлінці, і суспільство в цілому сприймають менеджмент скоріше як науку або як професію, якої можна навчитися в стінах університету. Тоді як менеджмент – це найтонше мистецтво, оволодіти яким без досвіду неможливо. Тільки з досвідом може прийти розуміння нескінченних нюансів управлінського процесу, здатність вписувати власні знання в заданий контекст» [8, с. 12].

Сьогодні керівник не зобов'язаний знати все те, що знає його підлеглий. Керівники стають більш залежними від працівників, працівники – менш залежними від керівників: обидві сторони усвідомлюють ці зміни. За таких умов працівники стають партнерами, а з партнерами треба вміти домовлятися. Це робить сучасний менеджмент дуже схожим на маркетингову діяльність – керівник має визначити потреби інших людей та продати їм свою ідею. Іншими словами, для кожної групи працівників існують свої методи управління [8, с. 51].

Таблиця 2 демонструє ключові завдання менеджера на думку трьох видатних теоретиків та практиків менеджменту різних періодів.

Таблиця 2

Ключові завдання менеджера

Анрі Файоль	Пітер Друкер	Генрі Мінцберг
<ul style="list-style-type: none"> - Прогнозування та планування; - Організація діяльності; - Регулювання; - Контроль. 	<ul style="list-style-type: none"> - Встановлення цілей; - Організація діяльності; - Мотивація та комунікація; - Оцінка результатів; - Розвиток. 	<ul style="list-style-type: none"> - Структурування та планування; - Комунікація та контроль; - Лідерство та зв'язок; - Відповідальність за результати.

Джерело: складено автором на основі [9]

За результатами теоретичного дослідження розвитку концепцій менеджменту можна зробити наступні висновки та узагальнення:

1) Оскільки менеджмент розглядається як наукова дисципліна, підходи до його вивчення мають базуватися на системному аналізі існуючих теорій, методів та наукових точок зору теоретиків та практиків;

2) Методи традиційного менеджменту поступово втрачають свою ефективність, особливо в умовах інноваційного розвитку підприємств;

3) Поглиблюючись у теоретичний аналіз, необхідно пам'ятати, що ефективність менеджменту як процесу може бути підтверджена лише на практиці. Існує висока вірогідність, що теоретична концепція не дасть бажаного ефекту у реальному житті;

4) Завідомо хибною є спроба знайти єдино правильну концепцію ефективного управління, адже її не існує і не може існувати через мінливість економічного простору, різницю в свідомості людей та специфіку управління у різних сферах та галузях;

5) Гнучкість, динамічність, адаптивність – ключові якості, які мають використовувати в управлінні сучасні менеджери. Підприємство, стратегічне планування якого не враховує необхідність пристосовуватися до змін у кон'юнктурі ринку та мінливих умов зовнішнього середовища буде програвати у порівнянні з конкурентами;

6) Процес управління повинен будуватися згідно з визначеними завданнями організації. Лише тоді можна визначати функції, систему і методи взаємодії елементів управління. У сучасному менеджменті акцент робиться не на сам процес управління, а на досягнутий результат.

Список використаних джерел:

1. Комарницький І.Ф. Економічна теорія : Навч. посіб. – Чернівці : «Буковина», 2006. – 334 с. : [Електронний документ]. Режим доступу : buklib.net/books/21860/.
2. Виханский О.С., Наумов А.И. Менеджмент : Учебник. – 3-е изд. – М. : Экономика, 2003. – 528 с.
3. Рудьєв, В.А. Менеджмент : навч. посібник / В.А. Рудьєв, С.О. Гуткевич. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 312 с.
4. Ліпкан В.А. Теорія управління в органах внутрішніх справ : Навчальний посібник / За ред. В.А. Ліпкана. – К.: КНТ, 2007. – 884 с.
5. Воробйов Є.М. Економічна теорія Посібник вищої школи / Воробйов Є.М., Гриценко А.А., Лісовицький В.М., Соболев В.М. ; під заг. ред. Є.М. Воробйова. – Харків – Київ, 2003. – 704 с. : [Електронний документ]. Режим доступу : library.if.ua/books/65.html.
6. Прищак М.Д. Психологія управління в організації : навчальний посібник / М.Д. Прищак, О.Й. Лесько. – Вінниця, 2013. – 141 с.
7. Горелов Д.О. Стратегія підприємства Д.О. Горелов, С.Ф. Большенко. – Харків : Вид-во ХНАДУ, 2010. – 133 с.

8. Бардась А.В. Менеджмент : навч. посіб. для студентів ВНЗ / А.В. Бардась, М.В. Бойченко, А.В. Дудник ; Держ. вищ. навч. закл. «Нац. гірн. ун-т». – Дніпропетровськ : Герда, 2014. – 343 с.

9. Birkinshaw JM ; Ansari S. Management Models and Business Models : In Saebi T, Foss N eds., Business Model Innovation : The Organisational Dimension, OUP, 2014.

Петрук Т.Ю.

студентка,

Науковий керівник: Ковальська К.В.

кандидат економічних наук, доцент,

Фінансово-правовий коледж

СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВОГО КЛІМАТУ ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНІ

Проблема інвестування досить гостро стоїть у більшості країн світу, для України вона також є надзвичайно актуальною. За умови гострої нестачі власних економічних ресурсів, у першу чергу, фінансових, необхідних для відновлення національного виробництва, стабільного економічного розвитку країни, проведення структурної перебудови та розв'язання проблем інтеграції України в світові економічні системи, важливого значення набувають питання залучення зовнішніх джерел фінансування [3].

В сучасних умовах досягти сталого економічного розвитку можна лише здійснивши структурні зрушення у господарському комплексі України. Враховуючи, що інвестиції виступають дієвим важелем здійснення структурної перебудови економіки, розв'язання соціальних і економічних проблем, то ключовими завданнями державного управління є покращення інвестиційного клімату, активізація інвестиційної активності, накопичення інвестиційних ресурсів та їх концентрація на пріоритетних напрямках розвитку економіки [1].

Інвестиційний клімат держави – це сукупність політичних, правових, економічних та соціальних умов, що забезпечують та сприяють інвестиційній діяльності вітчизняних та закордонних інвесторів [2].

Інвестиційний клімат безпосередньо впливає на основні показники соціально-економічного розвитку країни. Позитивний інвестиційний клімат сприяє вирішенню соціальних проблем, забезпечує високий рівень зайнятості населення, дозволяє оновлювати виробництво, проводити модернізацію й нарощування основних фондів підприємств, впроваджувати новітні технології тощо. Отже, в даний час стабілізація інвестиційного клімату є найважливішим завданням для України [2].

Для активізації притоку іноземних інвестицій в Україну важливими є такі складові:

Однією із основних складових формування сприятливого інвестиційного клімату є забезпечення доступності кредитів для позичальників шляхом зниження їх вартості. Цього можна досягнути шляхом перегляду існуючої системи резервування коштів комерційних банків у напрямі зниження норми резервування. При цьому важливо створити стимулюючу систему обов'язкового резервування для банків, що активно займаються інвестиційним кредитуванням. В Україні норми резервування в середньому становлять 6–8 відсотків залучених коштів і не враховують індивідуальних показників, діяльності банків: якості кредитного портфеля, напрямів кредитних вкладень [4].

Необхідно створити сприятливий інвестиційний клімат не тільки для іноземних інвесторів, але й для вітчизняних. І мова не про те, щоб дати їм гроші на здійснення